

Ebeveyn Rolüne İlişkin Kendilik Algısı Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ebeveyn Rolüne İlişkin Kendilik Algısı Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20528>

Özet

Ebeveyn Rolüne İlişkin Kendilik Algısı Ölçeği (ERKA), bireylerin ebeveynlik rollerine dair algılarının değerlendirilme amacıyla Türkçeye uyarlanmış bir ölçektir. Bu araç, ebeveynlerin kendi yeterlilik düzeylerini, rollerinden aldıkları doyumunu, ebeveynliğe yaptıkları yatırımlarını ve ebeveynlik sorumluluklarının hayatın diğer alanlarıyla dengeleme becerilerini ölçen dört temel alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçek, özellikle Türk popülasyonunda ebeveynlik psikolojisi araştırmaları için önemli bir araç sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Ebeveyn Rolüne İlişkin Kendilik Algısı, Ebeveynlik, Rol Doyumu, Yeterlilik, Rol Dengelemesi, Psikolojik Ölçek, Uyarılma.

Yazarlar

Meltem Güler, Üstün Yetim

Amaç

Ebeveyn Rolüne İlişkin Kendilik Algısı Ölçeği'nin temel amacı, ebeveynlerin kendi ebeveynlik rollerine dair sahip oldukları öznel algılarını, tutumlarını ve duygusal tepkileri sistematik bir şekilde ölçmektir. Bu ölçüm, dört spesifik alt boyutta gerçekleştirilerek, bireylerin ebeveynlik görevlerini ne kadar etkili gördüklerini, bu rolden ne kadar tatmin olduklarını ve bu role ne kadar enerji ve zaman ayırdıklarını belirlemeye yöneliktir.

Ölçek, araştırmacılara ve klinisyenlere, ebeveynlerin karşılaştıkları psikososyal zorlukları ve ebeveynlik rollerine ilişkin kişisel motivasyonlarını anlamada güvenilir ve geçerli veriler sunmayı amaçlamaktadır. Ölçeğin uyarılması, Türk kültüründe ebeveynlik algısının incelenmesine olanak tanımaktadır.

Yapı

ERKA Ölçeği, ebeveynlik rolüne ilişkin kendilik algısının çok boyutlu bir yapı olarak ele alınır. Bu yapı, 4 alt boyut ve toplam 18 madde ile temsil edilmektedir. Bu boyutlar, ebeveynlik deneyiminin hem duygusal hem de davranışsal yönlerini kapsamaktadır:

Yeterlilik: Bireyin kendini ne kadar etkili ve başarılı bir ebeveyn olarak gördüğünü ifade eder.

Rol Doyumu: Ebeveyn olmaktan kaynaklanan genel tatmin ve mutluluk düzeyini, psikolojik duyguların yokluğunu ölçer.

Yatırım: Bireyin daha iyi bir ebeveyn olmak için harcadığı çabayı, okuma, öğrenme ve kendini

geliştirme faaliyetlerine ayırdığı zamanı gösterir.

Rol Dengelemesi: Ebeveynlik rolünün sosyal yaşam, arkadaşlıklar ve kişisel ilgi alanları gibi diğer yaşam rolleriyle ne kadar başarılı bir şekilde entegre edildiğini değerlendirir.

Geçerlik

ERKA Ölçeği'nin yapısal geçerlik çalışması, faktör analizi ile gerçekleştirilmiştir. Analiz sonuçları, ölçeğin orijinal yapıya uygun olarak dört faktörlü bir yapıyı desteklemiştir. Bu dört temel bileşen, ebeveyn rolüne ilişkin kendilik algısı yapısının toplam varyansının %49.91'ini açıklamaktadır.

Yapılan analizde, faktör yükleri ve madde dağınıkları incelenerek her bir boyutun yapısal bütünlüğü kanıtlanmıştır. Elde edilen faktör yapısı, ölçeğin teorik olarak ölçmeyi amaçladığı dört farklı psikolojik boyutu başarıyla ayrıttırır ve göstermektedir. Bu yüksek açıklanan varyans oranı, ölçeğin yapısal geçerliliğinin kabul edilebilir düzeyde olduğunu işaret etmektedir.

Güvenirlik

Ölçeğin iç tutarlılık güvenilirliği, alt ölçekler bazında **Cronbach Alfa** katsayıları ile değerlendirilmiştir. Alt ölçekler için elde edilen iç tutarlılık katsayıları şu şekildedir:

Yeterlilik Alt Ölçeği: .68

Rol Doyumu Alt Ölçeği: .65

Yatırım Alt Ölçeği: .65

Rol Dengelemesi Alt Ölçeği: .61

Elde edilen Cronbach Alfa katsayıları, özellikle psikometrik uyarılma çalışmalarıyla kabul edilebilir düzeydedir. Bu değerler, ölçeğin alt boyutlarının ilgili maddeler arasında tutarlı bir ölçüm sağladığını göstermektedir, ancak Rol Dengelemesi boyutu diğerlerine kıyasla daha düşük bir iç tutarlılığa sahiptir.

Faktör Analizi

Ölçeğin faktör yapısını belirlemek amacıyla yürütülen **faktör analizi**, dört temel bileşenin varlığını ortaya koymuştur. Bu bileşenlerin toplam varyansa yaptıkları katkıları ve ilgili maddeleri aşağıda detaylandırılmıştır:

Birinci Bileşen (Yeterlilik): Toplam varyansın %13.28'ini açıklamaktadır (Madde 2, 6, 10, 14, 18, 21).

İkinci Bileşen (Rol Doyumu): Toplam varyansın %12.80'ini açıklamaktadır (Madde 4, 8, 12, 16).

Üçüncü Bileşen (Yatırım): Toplam varyansın %12.06'sini açıklamaktadır (Madde 1, 5, 9, 13).

Dördüncü Bileşen (Rol Dengelemesi): Toplam varyansın %11.76'sini açıklamaktadır (Madde 3, 11, 19, 22).

Bu dört bileşenin birleşimi, ölçülen yapının yaklaşık yarısını (%49.91) açıklamaktadır. Bu bulgular, ölçeğin ebeveyn rolüne ilişkin kendilik algısı yapısının dört özgün ve ayrı boyutta başarıyla bir şekilde temsil ettiğini teyit etmektedir.

Araç Bilgileri

Test Türü: Uyarılama

Format: Dört alt boyutlu, 18 maddelik Likert tipi ölçek (Uyarılama çalışmasında kullanılan orijinal ölçek 22 madde olabilir, ancak son faktör yapısında 18 madde rapor edilmiştir).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ebeveynler

Yaş Grubu: Yetkinler (Ebeveyn rolüne sahip bireyler)

Popülasyon Detayları: Türkiye'de yaşayan, çocuk sahibi olan bireyler üzerinde geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılmıştır.

Test Metodolojisi: İki seçenekli derecelendirme (2'li derecelendirme). Cevap seçenekleri: "**bana göre kısmen doğru**" ve "**bana göre gerçekten doğru**".

Anahtar Kelimeler

Kendilik Algısı, Anne Baba Rolü, Psikolojik Test, Güvenirlik, Geçerlik, Faktör Analizi.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Meltem Güler

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilgi mevcut değildir.

İletişim E-posta Adresi: meltemgule@gmail.com

Yazma Adresi: Bilgi mevcut değildir.

Şinler, Ücret ve Test Yılı?

Test Yılı?: 2008 (Uyarlama çalışması'nın yayın yılı).

Şinler ve Ücret: Kullanım için sorumlu yazar Meltem Güler ile iletişime geçilmesi önerilir.

Kaynaklar

Ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışmasına ilişkin temel referans aşağıdadır:

Güler, M. ve Yetim, Ü. (2008). Ebeveyn Rolüne İlişkin Kendilik Algısı Ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Türk Psikoloji Yazıları*, 11(22), 34-43.

Makalenin tam metnine aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir: turkpsikolojidergisi.com

Ölçeğin orijinal PDF dosyası da mevcuttur. Orijinal PDF dosyası buradan indirilebilir: ebeveyn-rolune-iliskin-kendilik-algisi-olcegi-toad.pdf

Ebeveyn Rolüne İlişkin Kendilik Algısı Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmuştur ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

4 alt boyut 18 madde

Yeterlilik (6 m): Bazı anne ve babalar, yeterince etkili ebeveyn olmadıkları düşünür öte yandan bazı anne ve babalar ise kendilerini ebeveyn olarak oldukça yeterli bulur

Rol Doyumu (4 m): Bazı ebeveynler sürekli keke çocuk yapmasaydı der öte yandan bazı ebeveynler ise çocuk sahibi olmaktan nadiren pişmanlık duyar

Yatırım (4 m): Bazı ebeveynler nasıl iyi ebeveyn olunacağı konusunda çok fazla okur öte yandan bazı ebeveynler ise ebeveynlik ile ilgili okumaya pek zaman harcamaz

Rol Dengelemesi (4 m): Bazı ebeveynler çocukları olduğundan beri arkadaşları yeterince göremediğini düşünür öte yandan bazı ebeveynler ise eski arkadaşları önceki kadar sık görüyor ya da yeni arkadaşları edinmiştir